

Pestprotocol

Pesten op school: hoe ga je er mee om?

Dit pestprotocol heeft als doel:

Het voorkomen of terugdringen van pesten.

Alle kinderen zich veilig laten voelen in hun basisschoolperiode, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Regels en afspraken zichtbaar maken, waardoor kinderen en volwassenen elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken als er zich ongewenste situaties voordoen.

Elkaar steunen en wederzijds respect tonen, waardoor alle kinderen de gelegenheid hebben om met veel plezier naar school te gaan.

Het pestprotocol wordt ondersteund door:

Het team, ouders uit de oudercommissie en de medezeggenschapsraad.

Inhoud

1. Inleiding	pagina 4
2. Signaleren	pagina 4
3. Hoe willen wij met pesten omgaan?	pagina 5
4. De uitgangspunten	pagina 5
5. De regels	pagina 6
6. Aanpak van ruzies en pestgedrag	pagina 7
7. Consequenties van pestgedrag	pagina 9
8. Begeleiding van de gepeste leerling	pagina 10
9. Begeleiding van de pester	pagina 10
10. Adviezen aan de ouders van onze school	pagina 11
11. Lijst met instanties	pagina 12

1. Inleiding

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere groepen wordt er gepest. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten, in samenwerking met de ouders, duidelijk stelling kunnen nemen. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders). Daarom is dit pestprotocol samengesteld met het team, de ouderraad en de medezeggenschapsraad. Leerkrachten zullen er nauwlettend op toezien, dat dit pestprotocol nageleefd wordt. Wanneer pesten de kop opsteekt, beschikt een ieder middels dit protocol over een directe aanpak.

Vanaf dit moment zal het protocol integraal gebruikt worden op 't Nokkenwiel. Iedere ouder heeft een exemplaar van het pestprotocol ontvangen. In de groepen zal met de leerlingen regelmatig over de inhoud van het protocol gesproken worden. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, zodat het ook preventief kan werken.

De school zal in eerste instantie proberen pestproblemen te voorkomen. Maar wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of het protocol niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. De namen en adressen van de (externe) vertrouwenspersonen zijn bij de schoolleiding en het bestuur bekend.

2. Signaleren

Om het protocol te laten doen gelden moeten we wel van te voren weten hoe we pesten kunnen herkennen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamd 'leuke' opmerkingen maken over het slachtoffer
- iemand voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren

- buiten school opwachten
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- verbaal geweld (schelden of schreeuwen)
- fysiek geweld (slaan of schoppen)

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Oorzaken van pestgedrag kunnen o.a. zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Vaak liggen in bovenstaande oorzaken ook de oplossingen om het pestgedrag van een leerling een halt toe te roepen.

3. Hoe willen wij met pesten omgaan?

Op school willen we regelmatig, met een minimum van eenmaal per maand, een onderwerp in de kring aan de orde stellen. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan bod. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

Maar een keer praten is niet voldoende om een eind te maken aan het pest probleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde stellen.

Ook het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt vanzelfsprekend niet geaccepteerd.

Wij vinden het belangrijk dat de groep verantwoordelijkheid neemt voor de sfeer in de groep. Dit betekent dus ook dat de zwijgende middengroep duidelijk moet krijgen dat pesten voorkomen kan worden door op te komen voor iemand die gepest wordt. Verantwoordelijkheid voor elkaar en anderen, zowel binnen als buiten de klas, is een eigenschap die kinderen eigenaarschap geeft over wat er gebeurt binnen een groep. Pesten is een groepsprobleem, wat ook als groep moet worden opgelost. Ieder heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid. De leerkracht, de ouders, maar zeker ook de leerlingen.

Binnen het pestprotocol willen wij ook aandacht besteden aan digitaal pesten. In de tijd waarin onze leerlingen opgroeien zorgt de digitale omgeving voor een aanpak waarin ook digitaal pesten wordt besproken in de groepen. Het gedrag via whatsapp, websites, etc en de bijbehorende anonimiteit die kan zorgen voor een lagere drempel ten aanzien van pesten, vinden wij een zorg. Derhalve wordt in dit document, waar gesproken wordt over pesten, ook het digitaal pesten bedoeld. Wij hanteren hiervoor dezelfde uitgangspunten en aanpak.

4. De uitgangspunten

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen. Om die regels goed te kunnen naleven hebben we de volgende uitgangspunten vastgesteld:

Uitgangspunt 1:

Een belangrijk uitgangspunt is, dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Echter, vanaf de kleutergroep brengen we kinderen al bij dat je mag niet klikken. Maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt, en je komt je er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen.

Uitgangspunt 2:

Een tweede uitgangspunt is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. De leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Uitgangspunt 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en, indien nodig, overleg dienen te voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

5. De regels

Op basis van bovenstaande uitgangspunten zijn de navolgende regels vastgesteld. De regels gelden op school en daarbuiten.

- Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
- Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen. Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten!

- Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten
- Luisteren naar elkaar
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden
- Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

We bieden alle regels tegelijk aan en iedere groep kiest een regel van de week en hangt deze goed zichtbaar op in het lokaal. Ook kunnen we een regel, goed zichtbaar, in gangen van de school ophangen.

6. Aanpak van ruzies en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten dient dat zo snel mogelijk opgelost te worden. Hiervoor zijn een aantal stappen opgesteld:

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uit komen.

Stap 2:

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uit komt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen en/of ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie hoofdstuk 7. Consequenties).

Stap 4:

Bij herhaaldelijke ruzie en/of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest en/of ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie hoofdstuk 7. Consequenties). Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester genoteerd. Bij iedere melding omschrijft de leerkracht de toedracht.

Stap 5:

Bij de derde melding worden de ouders op de hoogte gebracht van de ruzie en/of het pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen dan in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of extern deskundigen.

7. Consequenties van pestgedrag

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, zal hij in zo'n geval een algemeen probleem aan de orde stellen, om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. Ziet de leerkracht dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en de stappen in hoofdstuk 6 leveren geen positief resultaat op voor de gepeste, heeft dat consequenties voor de pester.

De consequenties (bestrafning) is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk van de tijd die de pester door blijft gaan met zijn of haar pestgedrag, en geen verbetering vertoont in zijn of haar gedrag, dient deze:

Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnen te blijven
- Na te blijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht te maken, zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Een gesprek aan te gaan met als doel: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken te maken met de leerkracht over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde

Fase 2:

In de tweede fase volgt er een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten schriftelijk vastgelegd en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

8. Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij of zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. U kunt dus de leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld door je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen door het bijvoorbeeld naar school te brengen of, 'Ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen.' Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

9. Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken of pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn of haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind pest en belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Het kind leren niet meteen kwaad te reageren maar juist leren beheersen. De 'stop-eerst-nadenken-houding', of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact houden tussen ouders en school; elkaar informeren en met elkaar overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? (Zie ook hoofdstuk 2.)
- Het zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Het inschakelen van hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

10. Adviezen aan de ouders van onze school

Aan ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Aan ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Aan ouders in het algemeen

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

11. Lijst met instanties

Hier worden een aantal instanties benoemd die betrokken kunnen worden om preventief het pesten aan te pakken of in te schakelen als het pestprotocol niet voldoet.

1. Antidiscriminatiebureau Radar
Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid
Grotekerkplein 5
3011 GC Rotterdam
Rotterdam: 010-4113911
Dordrecht: 078-6390429
2. Bureau Halt
Postbus 4019
3502 HA Utrecht
088 115 35 00
3. www.pestweb.nl